

Л. А. ГРИЦИНА

АНАЛІЗ ПРОЯВУ ІНФЛЯЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ

У статті досліджено динаміку інфляційних процесів у світі. Визначено, що ключовим фактором, який впливає на інфляційні очікування майже в усіх країнах світу, є коливання світових цін на основні групи товарів. Основним показником, що дозволяє оцінити загальну динаміку світового ринку є індекс цін на базові товарні групи, який розраховується експертами МВФ. Аналіз складових даного індексу показав, що інфляційні процеси у світі зумовлюються змінами на ринках енергоресурсів, продуктів харчування та металів.

Ключові слова: інфляція, світова економіка, індекс споживчих цін, індекс цін на базові товарні групи.

**АНАЛИЗ ПРОЯВЛЕНИЯ ИНФЛЯЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ
В МИРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ**

В статье исследована динамика инфляционных процессов в мире. Определено, что ключевым фактором, который влияет на инфляционные ожидания почти во всех странах мира, являются колебания мировых цен на основные группы товаров. Основным показателем, позволяющим оценить общую динамику мирового рынка, является индекс цен на базовые товарные группы, который рассчитывается экспертами МВФ. Анализ составляющих данного индекса показал, что инфляционные процессы в мире обусловлены изменениями на рынках энергоресурсов, продуктов питания и металлов.

Ключевые слова: инфляция, мировая экономика, индекс потребительских цен, индекс цен на базовые товарные группы.

ANALYSIS OF INFLATION PROCESSES DISPLAY IN THE GLOBAL ECONOMY

This article studies the dynamic of inflation in the world. There has been determined that the key factors influencing on inflation expectations in almost all countries are the changes in world prices for the major product groups. The main indicator assessing dynamic of the world market is IMF's Primary Commodities Price Index (PCPI). Analysis of the components of PCPI has showed that inflation in the world has been caused by changes on the energy, food and metals markets.

Keywords: inflation, global economy, consumer price index, primary commodities price index.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Інфляція – це складне економічне явище, що притаманне всім країнам світового співтовариства – як розвинутих, так і тим, що розвиваються. Актуальність вивчення проблеми виникнення та поширення інфляційних процесів на макро- та мезорівнях зумовлена їх тісним зв'язком з такою базовою характеристиками економічного розвитку, як цінова кон'юнктура на ринках робочої сили, капіталу, товарів та послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У зарубіжній та вітчизняній літературі висвітлено цілий ряд досліджень, пов'язаних з вивченням сутності, причин та наслідків інфляції, визначенням методів скорочення інфляційних проявів. Так, Дж. Кейнс досліджував дві взаємопов'язані моделі формування інфляційних процесів. За першою (інфляції попиту) зростання цін відбувається через зростання попиту на товари, за другою (інфляції витрат) зростання цін є наслідком збільшення витрат на оплату праці. Аналізуючи теоретичні основи розвитку інфляційних процесів в економіці неможливо не згадати про так звану «криву Філіпса», яка демонструє зв'язок між рівнем безробіття та інфляцією. Монетаристи (М. Фрідмен) розглядають інфляцію як чисто грошовий феномен, обумовлений невідповідністю грошової і бюджетної політики держави реальним потребам економіки. Представники марксистської школи розглядають інфляцію як грошовий феномен, який пояснюється перевищенням грошей в обігу реальній пропозиції товарів через державну емісію, видачу банками незабезпечених кредитів, падінням обмінного курсу національної валюти [1, 2].

Вищезазначені економічні напрями здійснили значний вплив на формування сучасного бачення функціонування економічних процесів, а тому значна увага до питань виникнення інфляції з боку представників провідних економічних шкіл засвідчує значний вплив інфляційних процесів на економічний розвиток країн та доводить необхідність аналізу

інфляційних проявів на сучасному етапі розвитку світової економіки

Постановка завдання. Зважаючи на це, метою даної статті є вивчення прояву інфляційних процесів у світі шляхом аналізу основних показників, що її визначають.

Основний матеріал дослідження. За даними МВФ (табл. 1), протягом 2009–2011 років у світі спостерігалось поступове зростання інфляційних процесів, що було притаманне як розвинутим країнам, так і країнам, що розвиваються. У 2012 році темпи інфляції дещо сповільнились, виключення складають лише країни, що розвиваються, Середньої Азії та Півночі Африки [4].

Таблиця 1

Динаміка рівня інфляції у світі (% до попереднього року) [4]

Показники	Рік			
	2009	2010	2011	2012
Загалом у світі	2.2	3.3	4.5	3.6
Розвинені країни	0.1	1.5	2.7	1.9
Країни, що розвиваються у т.ч.:	5.4	6.1	7.2	6.1
- країни Азії	3.1	5.9	6.6	4.7
- країни Європи	8.4	6.4	7.6	6.0
- країни Середньої Азії та Півночі Африки	7.6	6.8	9.8	12.3
- країни на південь від Сахари	11.8	9.9	11.6	11.7
- країни Західної Півкулі	4.9	4.9	5.6	5.2

Ключовим фактором, який посилив інфляцію у 2011 році майже в усіх країнах світу, було зростання світових цін на основні групи товарів. Зростанню цін сприяло динамічне піднесення економік країн, що розвиваються, в першу чергу Китаю та Індії. На рисунку 1 представлено динаміку зміни рівня ВВП за основними групами країн.

Рис. 1. Динаміка ВВП країн світу [4]

Зв'язок між рівнем розвитку країн та світовими цінами на основні групи товарів підтверджують дані щодо динаміки цінових індексів, опубліковані МВФ у 2012 році (табл. 2).

Основним показником, що дозволяє оцінити загальну динаміку ринку є Індекс цін на базові товарні групи (IMF Primary Commodities Price Index – PCPI) відслідковує коливання цін на 51 базовий товар, які поділяються на три групи – енергоресурси (нафта, газ, вугілля), промислові товари (сільськогосподарська сировина та метали) та продовольчі товари (продукти харчування та напої).

Як свідчать дані, протягом 2009–2011 років індекс PCPI має стійку тенденцію до

зростання, у 2012 році спостерігається незначне зменшення (на 2,8%) даного індексу. Основна частка (біля 63,1%) у формуванні індексу РСРІ припадає на енергоресурси, коливання даного показника переважно визначається змінами цін на нафту.

Таблиця 2

Зміна індексів цін на основні групи товарів, 2005=100 [3]

Показники	Рік			
	2009	2010	2011	2012
Індекс цін на базові товарні групи	140,9	174,6	183,9	181,1
Індекс цін на енергоресурси	137,8	167,1	195,3	188,4
Індекс цін на продовольчі товари	143	177,9	163,1	175,4
Індекс цін на продукти харчування	139,4	176,3	161,6	176,9
Індекс цін на напої	176,7	192,6	177,5	161,7
Індекс цін на промислові товари	149,2	197,1	165,9	161,4
Індекс цін на сільськогосподарську сировину	111	146,6	129,6	132,7
Індекс цін на метали	176,8	233,6	192,1	182,1

Протягом 2012 року спостерігалось незначне, у порівнянні з 2011 роком, зростання попиту на енергоресурси. Зокрема, зростання попит на нафту спостерігалось лише у Китаї (що було пов'язано зі збільшенням стратегічних запасів нафтопродуктів), Індії (що було викликане потребами іригації та проблемами у електропостачанні) та Японії (через скорочення виробництва енергії на АЕС).

Другою за значимістю у формуванні індексу РСРІ групою товарів є продукти харчування (біля 16,7%). Як свідчать дані, у 2012 році спостерігається досить помітне зростання індексу цін на цю групу товарів (майже на 15 пунктів), що було пов'язане зі скороченням врожайності зернових культур викликане несприятливою кліматичною ситуацією у більшості країн-постачальників. Помітне зростання цін на продукти харчування на світовому ринку може стати причиною посилення інфляційних процесів у 2013 році, особливо у країнах з низьким рівнем доходів населення.

Ще однією значною групою товарів, що входить до складу індексу РСРІ є метали (біля 10,7%). Індекс цін даної групи був найвищим у 2010 році, у 2011–2012 роках спостерігається поступове скорочення його величини, викликане зменшенням потреби розвинути країн (зумовлене затяжною депресією) та поступовим скороченням рівня споживання даної групи товарів Китайською економікою, на яку припадає біля 40% світового ринку металів [5].

Висновки і перспективи подальшого дослідження. Проведене дослідження показало, що проблема інфляції посідає важливе місце в економічній науці, оскільки має серйозні соціально-економічні наслідки для окремих країн і світової економіки в цілому. Аналіз даних оприлюднених МВФ показав, що у світі спостерігалось посилення інфляційні процеси, викликане значним подорожчанням основних груп товарів, що було зумовлене, з одного боку, скороченням пропозиції сировинних та продовольчих товарів (викликане політичною нестабільністю в країнах-експортерах енергоресурсів, несприятливою кліматичною ситуацією у країнах-постачальниках сільгосппродукції), а з іншого – збільшенням споживання сировинних ресурсів та продовольства країнами, що розвиваються (насамперед Китаєм), викликане посиленням темпів економічного розвитку даної групи країн.

Список використаних джерел

1. Горбанський А.Б. Економічні теорії інфляції: закономірності еволюції / А. Б. Горбанський // Торгівля і ринок України. – Донецьк : Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. – 2010. – Випуск 29. – С. 316–324.
2. Ковальчук В. М. Історія економіки та економічної думки : [навч. посібник] / Ковальчук В. М., Лазарович М. В., Сарай М. І. – К. : Знання, 2008. – 647 с.

3. IMF Commodity Prices Indices [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.econstats.com/>

4. International Financial Statistics Public Data – IMF eLibrary Data [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org>

5. World Economic Outlook, October 2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.imf.org>

УДК 338.45: 332.14

С. А. ДЕНИСЕНКО

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОГО МЕХАНІЗМУ ВІДТВОРЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНІВ

Обґрунтовано підходи до побудови поетапної моделі формування регіональної інноваційної стратегії. Удосконалено структурно-логічну схему інноваційного механізму відтворення стратегічного потенціалу регіонів з метою підвищення цілеспрямованості й ефективності керуючих впливів з боку суб'єктів управління інноваційним розвитком регіонів держави. Визначено функції державного регулювання створення необхідних умов для забезпечення ефективного інноваційного механізму відтворення стратегічного потенціалу регіонів України.

Ключові слова: інноваційна стратегія, відтворення, процес, регулювання, безпека, стратегічний потенціал, регіональна економічна система, інноваційний механізм, функції, управління.

МЕТОДИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ФОРМИРОВАНИЮ И РЕАЛИЗАЦИИ ИННОВАЦИОННОГО МЕХАНИЗМА ВОСПРОИЗВОДСТВА СТРАТЕГИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА РЕГИОНОВ

Обоснованы подходы к построению поэтапной модели формирования региональной инновационной стратегии. Усовершенствована структурно-логическая схема инновационного механизма воссоздания стратегического потенциала регионов с целью повышения целенаправленности и эффективности целенаправленных влияний со стороны субъектов управления инновационным развитием регионов государства. Определены функции государственной регуляции для создания необходимых условий относительно обеспечения эффективного инновационного механизма воспроизводства стратегического потенциала регионов Украины.

Ключевые слова: инновационная стратегия, воспроизводство, процесс, регулирование, безопасность, стратегический потенциал, региональная экономическая система, инновационный механизм, функции, управление.

METHODOLOGICAL APPROACHES TO THE FORMATION AND IMPLEMENTATION OF THE INNOVATE MECHANISM OF REPRODUCTION OF THE STRATEGIC POTENTIAL OF THE REGIONS

The construction of stage-by-stage model of forming of regional innovative strategy has been grounded. It is improved structurally logical chart of innovative mechanism of recreation of strategic potential of regions with the purpose of increase of purposefulness and efficiency of managing influences from the side of subjects of management innovative development of regions of the state. The functions of government control of creation of necessary terms are certain for providing of effective innovative mechanism of recreation of strategic potential of regions of Ukraine.

Keywords: innovative strategy, recreation, process, adjusting, safety, strategic potential, regional economic system, innovative mechanism, functions, managements.

Постановка проблеми. В умовах ринкової економіки в Україні, коли держава не здатна директивними методами впливати на дії суб'єктів господарської діяльності, слід своєчасно вживати адекватні заходи щодо оптимального впливу на процес суспільного відтворення (макроекономічні параметри, галузеві структури виробництва, ціни і грошово-фінансові потоки) для забезпечення достатнього рівня економічної безпеки в регіонах. Але посилення нестабільності зовнішнього середовища, неефективність державного регулювання та керованості соціально-економічними процесами, непослідовність і безсистемність у здійсненні економічних реформ лише загострили проблему своєчасної адаптації регіональних відтворювальних процесів, просторово локалізованих на території певного